

DOMAŃSKI, SZUBIELSKA I WSPÓLNICY

Tomasz Gromek
Krzysztof A. Zakrzewski
Dorota Szubielska
Grzegorz Domański
Józef Palinka
Lechosław Stepiak*
Janina Ligner**
Grzegorz Maj
Ewa Wenta
Julita Zimoch-Tucholka
Jarosław Bech
Arkadiusz Szulepa
Paweł Grzejszczak
Maciej Goszczyk
Artur Nowak
Monika Krzemińska
Magdalena Skowrońska
Krzysztof Włatek
Przemysław R. Stopczyk

* *konultant*
 ** *adwokat współpracujący*

G.DOMAŃSKI, D.SZUBIELSKA I WSPÓLNICY
spółka komandytowa
KANCELARIA PRAWNICZA

WARSAW FINANCIAL CENTER
 UL. EMILII PLATER 53
 00-113 WARSZAWA
 (48 22) 520 88 00 TEL
 (48 22) 520 88 10 FAX

Warszawa, dnia 29 września 1999r.

OPINIA PRAWNA

dla

Banku Staropolskiego S.A.

w sprawie

zasad rozliczeń w Systemie Auto-Kredyt Polska

W celu sporządzenia opinii Bank Staropolski S.A. (zwany dalej "Bankiem Staropolskim") przedstawił nam następujące dokumenty:

- 1) materiały podstawowe „Systemu Invest-Kredyt Ukraina”;
- 2) umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie praw majątkowych w zakresie "know-how" zawartą w dniu 20 sierpnia 1999r. pomiędzy Auto-Kredyt Holding Spółka Akcyjna a Bankiem Staropolskim S.A.;
- 3) projekt umowy licencyjnej pomiędzy Bankiem Staropolskim S.A. a Invest-Bank S.A.;
- 4) projekt umowy sublicencji pomiędzy Invest-Bank S.A. a Invest Kredyt Sp. z o.o. z siedzibą w Kijowie;
- 5) pisma inwestora strategicznego - Grupy POLSAT - z dnia 19 sierpnia 1999r. i z dnia 10 września 1999r.;
- 6) uchwałę Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku Staropolskiego S.A. z dnia 15 września 1999r.;
- 7) opracowanie pt. "Zarys problematyki będącej przedmiotem opinii";
- 8) program utworzenia bankowej grupy kapitałowej Invest-Bank.

DOMAŃSKI, SZUBIELSKA I WSPÓLNICY

Dla: Banku Staropolskiego S.A.
Data: 29 września 1999r.
Dotyczy: koncepcji rozliczeń w Systemie Auto-Kredyt i utworzenia bankowej grupy kapitałowej
Strona: 2/8

Źródła prawa:

1. Kodeks cywilny (k.c.).
2. Kodeks handlowy (k.h.).
3. ustawa z dn. 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140 poz. 939 z późn. zm.)
4. ustawa z dnia 15 lutego 1992r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 1993r. Nr 106, poz. 482 ze zmianami).
5. ustawa z dn. 29 września 1994 o rachunkowości (Dz. U. Nr 124 poz. 591 z późn. zm.)

Uwaga metodologiczna:

Ze względu na zakres opinii i jej cel stan faktyczny sprawy został przedstawiony skrótowo i z konieczności z pewnym uproszczeniem.

Przy analizie prawnej uwzględniono fakt, że system organizacji i finansowania sprzedaży ratalnej samochodów osobowych w Polsce "Auto-Kredyt Polska" był przedmiotem opracowanej przez nas odrębnej opinii prawnej.

Zakres opinii:

Przedmiotem opinii jest ocena zasadności działań Zarządu Banku Staropolskiego S.A. w związku z realizacją umów przewłaszczenia na zabezpieczenie akcji Invest Banku S.A. na Bank Staropolski oraz autorskich praw majątkowych w zakresie „know-how” systemu sprzedaży ratalnej Invest-Kredyt Ukraina w konsekwencji likwidacji lokat w banku zagranicznym.

Stan faktyczny:

Z dostarczonych materiałów wynika, że Bank Staropolski S.A., w ramach Systemu Auto-Kredyt Polska, ulokował pieniądze pozyskane z depozytów w banku zagranicznym – KIB Bank na Ukrainie a następnie przeniósł lokaty do OGUZBANK w Mołdowie.

Bank zagraniczny - OGUZBANK nie wywiązał się z obowiązku obsługi odsetkowej lokat, a spłata lokat okazała się wątpliwa.

Zabezpieczeniem wierzytelności Banku Staropolskiego są:

- 1) akcje Invest-Bank S.A. przewłaszczone na zabezpieczenie przez będące uczestnikami systemu Auto-Kredyt Polskie Towarzystwa Samochodowe, zwane dalej "PTS" (spółdzielnie);
- 2) przewłaszczone na zabezpieczenie przez spółkę Auto-Kredyt Holding z siedzibą w Luksemburgu (spółka ta jest również uczestnikiem Systemu Auto-Kredyt), prawa majątkowe w zakresie know-how i związane z nimi prawa do znaków towarowych.

DOMAŃSKI, SZUBIELSKA I WSPÓLNICY

Dla: Banku Staropolskiego S.A.
 Data: 29 września 1999r.
 Dotyczy: koncepcji rozliczeń w Systemie Auto-Kredyt i utworzenia bankowej grupy kapitałowej
 Strona: 3/8

Spółce Auto-Kredyt Holding przysługują prawa majątkowe obejmujące pola eksploatacji w zakresie "know-how" i związane z tym prawa do znaków towarowych, które zostały opisane w następujących opracowaniach:

- "System sprzedaży ratalnej Invest-Kredyt Ukraina";
- "Ocena efektywności ekonomicznej systemu Invest-Kredyt Ukraina";
- "Wycena wartości niematerialnych i prawnych know-how systemu Invest-Kredyt Ukraina".

I. Uwagi Wstępne

Przewłaszczenie na zabezpieczenie jest stosunkiem prawnym, który na zasadzie swobody umów strony mogą ułożyć według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie lub zasadom współżycia społecznego (art. 353¹ k.c.). Jest to konstrukcja polegająca na przeniesieniu określonych składników majątkowych (własności rzeczy lub innych praw) na wierzyciela z równoczesnym zobowiązaniem go do powrotnego przeniesienia własności tych rzeczy lub praw na dłużnika z chwilą spłaty długu. Przewłaszczenie może też polegać na przeniesieniu własności rzeczy lub innych praw na wierzyciela z zastrzeżeniem warunku rozwiązującego albo na zawarciu odpowiedniej umowy z zastrzeżeniem warunku zawieszającego. W każdym jednak przypadku, w razie niewykonania przez dłużnika zobowiązania w umówionym terminie, wierzyciel staje się "nieograniczonym", "definitywnym" właścicielem rzeczy lub uprawnionym z tytułu prawa będącego przedmiotem przewłaszczenia. Wygasa wtedy jego zobowiązanie do powrotnego przeniesienia własności rzeczy (prawa) na dłużnika lub staje się on bezwarunkowym właścicielem tej rzeczy (uprawnionym z tytułu prawa).¹ Zarówno prawny cel zabezpieczenia, jak i ekonomiczny sens przewłaszczenia sprowadza się do zaspokojenia wierzyciela wartością przewłaszczonej rzeczy lub prawa (przez sam fakt bycia właścicielem), a nie z wartości rzeczy lub praw stanowiących przedmiot zabezpieczenia.

W analizowanej sytuacji, zawarcie umowy przewłaszczenia akcji Invest-Bank na zabezpieczenie wierzytelności Banku Staropolskiego w OGUZBANK było wynikiem istnienia określonej *causa* takiej czynności prawnej. Innymi słowy, przy przewłaszczeniu akcji Invest-Bank na zabezpieczenie spłaty lokaty w OGUZBANK, PTS-y - będące uczestnikami Systemu Auto-Kredyt - miały interes prawny w tym, aby "poręczyć" Bankowi Staropolskiemu akcjami Invest-Bank za spłatę długu.

¹ tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 27 czerwca 1995 r. I CR 7/95, OSNC 1995 Nr 12, poz. 183;

DOMAŃSKI, SZUBIELSKA I WSPÓLNICY

Dla: Banku Staropolskiego S.A.
Data: 29 września 1999r.
Dotyczy: koncepcji rozliczeń w Systemie Auto-Kredyt i utworzenia bankowej grupy kapitałowej
Strona: 4/8

Podobnie jest w przypadku Spółki Auto-Kredyt Holding, z tą różnicą, że przewłaszczyła ona na zabezpieczenie prawa majątkowe w zakresie "know-how" nie tylko dlatego, że tak jak PTS-y była uczestnikiem Systemu Auto-Kredyt, ale również dlatego, że do wytworzenia praw majątkowych w zakresie "know-how" wykorzystwała środki pochodzące z Banku Staropolskiego.

II. Dopuszczalność realizacji zabezpieczeń

Realizacja uzyskanych przez Bank Staropolski i opisanych powyżej zabezpieczeń lokat zagranicznych możliwa jest jedynie w przypadku zaistnienia określonych umownie przez uczestników Systemu Auto-Kredyt okoliczności uzasadniających tę realizację.

W każdym przypadku musi jednak dojść do wymagalności długu i braku zapłaty tego długu w oznaczonym terminie. Innymi słowy, realizacja zabezpieczeń jest możliwa jedynie w razie niewykonania przez dłużnika zobowiązania w umówionym terminie. Dopiero z bezskutecznym upływem tego terminu wierzyciel staje się definitywnie podmiotem praw będących przedmiotem przewłaszczenia. W tym terminie wygasa zobowiązanie wierzyciela do powrotnego przeniesienia prawa na dłużnika lub staje się on bezwarunkowo uprawnionym z tytułu określonych praw.

III. Zasadność realizacji zabezpieczeń przez Bank Staropolski

Z wyjaśnień zlecającego opinię wynika, że przed realizacją zabezpieczeń Zarząd Banku Staropolskiego podjął wszelkie działania prawne mające na celu wycofanie lokat z OGUZBANK. Wobec braku zapłaty długu przez OGUZBANK w oznaczonym terminie i bezskuteczności działań podjętych przez Bank Staropolski w celu odzyskania tego długu, Zarząd Banku Staropolskiego podjął decyzję o realizacji zabezpieczeń. Bank Staropolski poinformował „poręczycieli” o realizacji zabezpieczeń.

Naszym zdaniem, w opisanych powyżej okolicznościach, realizacja zabezpieczeń służy ochronie bezpieczeństwa prawno-ekonomicznego Banku Staropolskiego.

Podkreślenia wymaga, że w analizowanym stanie faktycznym ocena bezpieczeństwa prawno-ekonomicznego Banku Staropolskiego, klientów tego Banku, a także ocena efektywności, zasadności i racjonalności realizacji zabezpieczeń przez Bank Staropolski musi być dokonywana z uwzględnieniem następujących okoliczności:

- 1) niewywiązywania się przez OGUZBANK z obowiązków w zakresie obsługi odsetkowej lokat;

DOMAŃSKI, SZUBIELSKA I WSPÓLNICY

Dla: Banku Staropolskiego S.A.
Data: 29 września 1999r.
Dotyczy: koncepcji rozliczeń w Systemie Auto-Kredyt i utworzenia bankowej grupy kapitałowej
Strona: 5/8

- 2) obiektywnej niemożności zastosowania się przez Bank Staropolski do zalecenia Komisji Nadzoru Bankowego w zakresie wycofania lokat z OGUZBANK;
- 3) skutków ekonomicznych i prawno-podatkowych zalecanego zarówno przez Komisję Nadzoru Bankowego, jak i audytora Banku Staropolskiego utworzenia rezerw celowych w wysokości co najmniej 20% należności z tytułu lokat walutowych funkcjonujących w systemie Auto-Kredyt Polska, a w konsekwencji skutków skorygowania przychodów Banku Staropolskiego;
- 4) wartości rynkowej przejmowanych akcji Invest-Bank;
- 5) stopnia zaawansowania prac nad wdrożeniem przejmowanego przez Bank Staropolski know-how zakresie systemu Invest-Kredyt Ukraina w miejsce części zagrożonych lokat walutowych;
- 6) możliwości uzyskania przez Bank Staropolski przychodów z tytułu nabytego know-how w wyniku planowanego udzielenia Invest-Bank S.A. licencji w zakresie tego know-how, a następnie udzielenia przez Invest-Bank S.A. sublicencji spółce Invest-Kredyt z siedzibą na Ukrainie;
- 7) dokonanej przez spółkę Auto-Kredyt Holding i uwzględnionej przez Bank Staropolski kalkulacji ryzyka w zakresie przychodowości systemu Invest-Kredyt Ukraina;
- 8) stabilnej pozycji Invest-Banku na polskim rynku finansowym;
- 9) doświadczenia i stopnia wyspecjalizowania Invest-Banku w zakresie udzielania kredytów na zakup dóbr konsumpcyjnych;
- 10) powiększenia aktywów Invest-Banku dokonanego przez grupę POLSAT poprzez podwyższenia kapitału akcyjnego;
- 11) stopnia zaawansowania działań zmierzających do utworzenia bankowej grupy kapitałowej z udziałem Banku Staropolskiego i Invest-Banku.

W opisanych powyżej okolicznościach i uwarunkowaniach analiza stanu faktycznego prowadzi do wniosku, że realizacja zabezpieczeń przez Bank Staropolski okazuje się celowa i uzasadniona.

W szczególności w wyniku przejęcia zabezpieczeń zmianie ulega struktura aktywów Banku Staropolskiego. W miejsce dotychczasowych należności pieniężnych z tytułu lokat w OGUZBANK Bank Staropolski nabywa akcje Invest-Banku i prawa majątkowe w zakresie "know-how" (system sprzedaży ratalnej Invest-Kredyt Ukraina).

Zauważyć bowiem należy, że w istocie Bank Staropolski nabywa tą drogą wartości, do których powstania sam się przyczynił przez zapewnienie finansowania Systemu "Auto-Kredyt Polska".

DOMAŃSKI, SZUBIELSKA I WSPÓLNICY

Dla: Banku Staropolskiego S.A.
Data: 29 września 1999r.
Dotyczy: koncepcji rozliczeń w Systemie Auto-Kredyt i utworzenia bankowej grupy kapitałowej
Strona: 6/8

Nabycie akcji Invest-Banku należy ocenić jako działanie mające na celu minimalizację ryzyka prawno-ekonomicznego Banku Staropolskiego i jego klientów. W konsekwencji bowiem doszło do wyeliminowania pośrednika – banku zagranicznego (KIB-Bank, , OGUZBANK), który okazała się źródłem dodatkowego ryzyka w systemie "Auto-Kredyt Polska".

Natomiast działania zmierzające do uzyskania bieżących przychodów z tytułu nabytych praw majątkowych w zakresie know-how w drodze planowanego udzielenia Invest-Bank S.A. licencji w zakresie tego know-how, a następnie udzielenia przez Invest-Bank S.A. sublicencji spółce Invest-Kredyt z siedzibą na Ukrainie należy ocenić jako działania podejmowane w celu zapewniania bezpieczeństwa Banku Staropolskiego i jego klientów.

Podkreślić należy, że stabilna pozycja Invest-Banku na polskim rynku finansowym, doświadczenie i stopień wyspecjalizowania w zakresie kredytów na zakup dóbr konsumpcyjnych uzasadnia udzielenie temu bankowi licencji w zakresie systemu sprzedaży ratalnej Invest-Kredyt Ukraina. W ten sposób przejęte przez Bank Staropolski prawa majątkowe w zakresie know-how zostaną "aktywowane", a Bank Staropolski uzyska stałe przychody z tytułu opłat licencyjnych.

Należy zauważyć, że podjęte działania są zgodne z planami utworzenia bankowej grupy kapitałowej i służące budowie tej grupy.

IV. Skutki realizacji zabezpieczenia w postaci praw majątkowych w zakresie know-how (system sprzedaży ratalnej Invest-Kredyt Ukraina)

1. Skutki cywilnoprawne

W wyniku realizacji zabezpieczenia, Bank Staropolski stanie się uprawnionym z tytułu praw majątkowych w zakresie "know-how". W wyniku realizacji tego zabezpieczenia umorzeniu ulegną dwa długi. Po pierwsze umorzona zostanie część długu OGUZBANK w stosunku do Banku Staropolskiego. Po drugie, umorzony zostanie dług spółki Auto-Kredyt Holding w stosunku do OGUZBANK.

W przypadku Banku Staropolskiego, zważywszy proporcje kwoty długu OGUZBANK i określonej w umowie o przewłaszczenie na zabezpieczenie wartości praw majątkowych w zakresie "know-how", należy przyjąć, że umorzenie długu nastąpi w części stanowiącej wartość zabezpieczenia. W ten sposób Bank Staropolski zaspokoi część swojej wierzytelności nie przez wykonanie zobowiązania pieniężnego przez OGUZBANK, ale wartością zabezpieczenia przejętego od Auto-Kredyt Holding.

DOMAŃSKI, SZUBIELSKA I WSPÓLNICY

Dla: Banku Staropolskiego S.A.
Data: 29 września 1999r.
Dotyczy: koncepcji rozliczeń w Systemie Auto-Kredyt i utworzenia bankowej grupy kapitałowej
Strona: 7/8

2. Podstawowe skutki bilansowe i podatkowe

W wyniku realizacji przez Bank Staropolski zabezpieczenia w postaci praw majątkowych w zakresie "know-how", dojdzie do definitywnego zbycia tych praw przez spółkę Auto-Kredyt Holding i jednoczesnego definitywnego nabycia ich przez Bank Staropolski.

Ocena skutków podatkowych tej transakcji dla spółki Auto-Kredyt Holding na gruncie prawa podatkowego Luksemburga wykracza poza ramy tej opinii.

Natomiast z punktu widzenia skutków podatkowych dla Banku Staropolskiego należy przede wszystkim określić, co wchodzi w skład nabytych w wyniku realizacji zabezpieczenia praw do systemu Auto-Kredyt.

Analiza przedstawionych nam dokumentów prowadzi od wniosków, że w skład tych praw wchodzi autorskie prawa majątkowe i prawa do znaków towarowych.

Z punktu widzenia prawa bilansowego z chwilą zawarcia umowy o przewłaszczenie na zabezpieczenie określone powyżej prawa podlegają ujęciu w pozycjach pozabilansowych. Natomiast w wyniku realizacji zabezpieczenia, prawa majątkowe w zakresie "know-how" należy wykazać w aktywach Banku Staropolskiego.

Na gruncie przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o rachunkowości wartość praw otrzymanych przez Bank Staropolski w wyniku realizacji zabezpieczenia stanowi przychód.

Opisane w umowie przewłaszczenia na zabezpieczenie prawa majątkowe w zakresie "know-how" i prawa do znaków towarowych nie są towarami w rozumieniu przepisów ustawy o podatku od towarów i usług. Czynność polegająca na przeniesieniu własności tych praw na Bank Staropolski nie będzie podlegała opodatkowaniu tym podatkiem.

V. Skutki realizacji zabezpieczenia w postaci akcji Invest-Banku

1. Skutki cywilnoprawne

W wyniku realizacji przez Bank Staropolski zabezpieczenia w postaci akcji Invest-Bank, dojdzie do definitywnego zbycia tych akcji przez PTS-y i jednoczesnego nabycia ich przez Bank Staropolski.

DOMAŃSKI, SZUBIELSKA I WSPÓLNICY

Dla: Banku Staropolskiego S.A.
 Data: 29 września 1999r.
 Dotyczy: koncepcji rozliczeń w Systemie Auto-Kredyt i utworzenia bankowej grupy kapitałowej
 Strona: 8/8

2. Podstawowe skutki bilansowe i podatkowe

Z punktu widzenia prawa bilansowego z chwilą zawarcia umowy o przewłaszczenie na zabezpieczenie akcje podlegają ujęciu w pozycjach pozabilansowych Banku Staropolskiego. Natomiast w wyniku realizacji zabezpieczenia, akcje Invest-Bank należy wykazać w aktywach Banku Staropolskiego.

Na gruncie przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o rachunkowości wartość akcji otrzymanych przez Bank Staropolski w wyniku realizacji zabezpieczenia stanowi przychód.

VI. Wnioski

Przeprowadzona w niniejszej opinii analiza działań Zarządu Banku Staropolskiego z punktu widzenia zgodności z prawem przyjętych rozwiązań, mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa prawno-ekonomicznego Banku Staropolskiego, pozwala na stwierdzenie, że przyjęto rozwiązania wewnętrznie spójne, prawnie wiążące i zgodne z obowiązującymi przepisami. Na uwagę zasługuje okoliczność, iż w konsekwencji podjętych działań wyeliminowano z Systemu słabe ogniwo w postaci pośrednika (KIB – Bank i OGUZBANK), który okazał się źródłem dodatkowego ryzyka.

W wyniku planowanego przez Bank Staropolski udzielenia Invest-Bank S.A. licencji w zakresie know-how, a następnie udzielenia przez Invest-Bank sublicencji Spółce Invest-Kredyt z siedzibą na Ukrainie – Bank Staropolski zapewnił sobie możliwość uzyskania bieżących przychodów.

Powstałe między Bankiem Staropolskim i Invest-Bankiem powiązania własnościowe stanowią element konsolidacji Systemu Auto-Kredyt i programu utworzenia Bankowej Grupy Kapitałowej "Invest-Bank".

RADCA PRAWNY
Dorota Szubielska
 mgr Dorota Szubielska
 Nr rej. Ws 1591

RADCA PRAWNY
Grzegorz Domański
 Grzegorz Domański
 Nr rej. Wa 0233